

עין משפט
נר מצוה

גג א מיי פ"א מהל' עירובין הל"כ סמג עשין א טושי"ע אר"ם סי' שסו טע"ט:
גד ב ג מיי' שס טוש"ע שס טע"י:
גה ד מיי' פ"י"ג מהל' נדרים הל' נו סמג לאוין רמב טושי"ע יו"ד סי' רלע טע"ה:

תורה אור **השלם**

- ↑ וַיָּנֹד אֱלִמְלֵכָה וַגִּירוּשָׁה כָּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ: במדבר ל י

תוספות

במאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין דיד עדנ כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין:

פח:

ר"ן

טפי מאין לצעליך רשות בהן וכי היכי דאין לצעליך רשות בהן בלחוד לא מהני כי אמר להו לתרווייהו נמי לא מהני דחדא מילתא נינהו:
(י) ושמואל אמר אפילו אמר מה שתרצי עשי לא קנה יפהון בעל שמואל לא פליג אדרב בפירושא דמתני' דמודה ליה ודאי דמתניתין

אי אמר מה שתרצי עשי לא מהני אלא דדינא הוא דפליג עליה דרב מוקי מתני' כרבי מאיר דלמנר יד אשה כיד בעלה וסבר לה כוותיה ומשום הכי פסיק ואמר דאי אמר לה מה שתרצי עשי קנה יתהון בעל ושמואל ודאי מודה ליה דמתני' הכי קמני אלא דפליג עליה דדינא משום דסבירא ליה דהלכתא כרבנן דלא אמרי' יד אשה כיד בעלה הילכך אי אמר לה מה שתרצי עשי אי נמי ע"מ שאין לצעליך רשות בהן בלחוד דכי הדדי נייהו מהני: **כמאן אולא הא שמעתא דרב כר"מ.** דלמנר בפ"ק דקידושין (דף גג:) גבי עצד כנעני דיד עצד כיד רבו דמי וה"ה ליד אשה דהוי ידה כיד בעלה: **כילד משתתפין נמצוי.** מצוי שחלרות פתוחות למוכו וכל אחת ואחת אוסרת להוציא כלים ששצמו במצוי דרך החצר עד שישתתפו כל החלרות במצוי: **מניח אם החצית.** של יין שיהו הכל משותפין בו כדי שיהא המצוי רשות א' לכולן: ה"ו

לכל בני המצוי. שיהא להם חלק וזכות בצומה חצית: **העצרים.** שיש להם יד: **ואי אמרה קנה יתהון בעלה עירוב** לא נפיק מרשוסיה. **דכיון דאין יד נאשה בלא בעלה עדיין החצית בדרשותו ולא זכו בה בני המצוי:** מודה ר' **מאיר לענין שיטוף דכיון דלונות לאחרים הוא כיון דנפיק מיד בעלה וכו'.** דנהי דלמנר רבי מאיר דאין

קנין לאשה בלא בעלה ה"מ היכא דיהיב לה אחר מתנה אכל מודה הכא הילכך ה"נ כיון דבעל מ"מ הא קמפיך ליה מרשותיה אע"פ שאינו נותן לה ממש אלא לזכות את אחרים מודה דזכיא. כך נראה בעיני: **איסיציה רבינא לרב אשי.** לאו לאומצוי לרב קאתי דבלא רב נמי קשיא מתנייתא אהדדי אלא למדחי פירוקיה דרבא אמא למירמי מתנייתא אהדדי: **זנו וצמו הקטנים.** שאין להם יד ועבדו ושפחתו הכנענים ואשתו נמי ידן כידו ואמאי והאמר רבא דכל היכא דמוכר הבצל לאחרים ע"י יס לה יד: **אלא א"ר אשי.** כי קמני מוכה להן ע"י אשתו דוקא בשים לה חצר בצאומי מצוי כגון שגפלה לה צירושא בעודה ארוסה והוא כתב לה בעודה ארוסה דין ודברים אין לי בנכסריך דככי האי גוונא מהני כדאיתא בריש פרק הכותב (כתובות גג.) דמגו דזכיא לנפשה להתיר חלרה דבצעל שנתן מתנה לאשתו אפי' ר"מ מודה דיש לה יד וכדכתיבנא לעיל זכיא נמי לאחרייי לכל בני המצוי: ור'ענין הלכה פסק הנגיד רבינו שמואל הלוי בשם רב עמרם גאון ז"ל דהלכה כשמואל דאע"ג דפלוגמתייהו הכא לענין איסורא וק"ל כרב באיסורי (בכורות מט:) אפ"ה כיון דעיקר פלוגמתייהו דדינא תליא אי אמרינן יד אשה כיד בעלה או לא נקטינן כשמואל דהלכתא כוותיה דדיני [שם] ועוד דרב כר"מ ושמואל כרבנן הלכך נקטינן כוותייהו ועוד דסוגיין בעלמא כשמואל דעל מנת שאין לצעליך רשות בהן בלחוד מהני כדאמרינן פ' מי שאמר הריני נזיר (נזיר דף כד:) גבי הפרישה בהמתה אי משלה היתה הבהמה דמקשינן מה שקנתה אשה קנה בעלה ומשני כגון שקמנא מעיסתה ואי נמי דאקני לה אחר מנה על מנת שאין לבעלה רשות בהן ובפרק בן סורר ומורה (פאהדרין דף עא.) נמי אמר' אינו חייב עד שיאכל משל אביו ומשל אמו ופריכין אמו מנא לה מה שקנתה אשה קנה בעלה ומשני כגון דאקני לה אחר ע"מ שאין לבעלה רשות בהן וכן פסק הרב רבינו משה בר נחמן ז"ל ולפי זה כי אמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן בלחוד מהני. אכל רבינו חס והראב"ד ז"ל פסקו כרב משום דפלוגמתייהו הכא גבי נדרים דאיסורא נינהו וקיימא לן דהלכתא כרב באיסורי ולפי זה לא מהני אלא כי אמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת בפיק. והרמב"ם ז"ל(י' מילע את הדרך שפסק כשמואל אלא שכתב דלשמואל נמי תרתי בעינן ע"מ שאין לבעליך רשות בהן ומה שתרצי עשי שהוא ז"ל מפרש דרב ושמואל בזהא פליגי דרב סבר דהאי דנקט מתניתין שאת נותנת לפיק דוקא הוא ולישנא אחרינא לא מהני ביה דאי אמר נמי מה שתרצי עשי (לא) קנה יתהון בעל ושמואל סבר דלאו דוקא דהוא הדין מה שתרצי עשי ומיהו לכולי עלמא תרי לישני בעינן והקשו עליו וכי מאי מוסיף במאי דלמנר לה חו מה שתרצי עשי הא אינו אלא כאומר ע"מ שאין לבעליך רשות בהן בלחוד ונראה לי דהיינו טעמא משום דכי אמר לה מה שתרצי עשי לדידה נמי לא יהיב לה לגמרי דנימא לאלתר וזה בהן בעל אלא הרי הוא כאומר לה לא יהו שלך אלא לאותו דבר שתרצי לעשות בהן בכל שעה ושעה וסבירא ליה לשמואל דכי היכי דמייחד לדבר אחד מיוחד מהני הכי נמי כיון דמייחד לאותו דבר שתרנא לעשות מהן כל שעה ושעה מהני שאין קנין חל אלא בצאומה שעה שתרנא לעשות בהן איו דבר לאותו דבר בלחוד: **ב'רתג'י'** ונדר אלמנה וגרושה יקום עליה **כילד אמרה** הריני נוירה **לאחר שלשים יום אע"פ שנשאת וכו'.**

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

רש"י

כמאן אולא הא שמעתא דרב. דמתוך למתני' דיד אשה כיד בעלה: **כרבי מאיר.** דלמנר בעלמא דיד אשה כיד בעלה: **ורמיניהו כילד משתתפין כו'.** במסכת עירובין וסמס מתני' ר' מאיר: **אמר רבא דאע"ג דלמנר רבי מאיר.** בעלמא יד אשה כיד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי: **מודה רבי מאיר לענין שיטוף דכיון דלונות לאחרים הוא מיד בעלה וכו'.** כלומר כיון דבעל דעתו הוי לזכות לאחרים על ידי אשתו נמי ילא מיד בעלה ואין לו רשות בהן כלום ואהכי מוזכי להו על ידה אכל בעלמא כגון דיהיב מתנה לאשתו אימא לך דיד אשה כיד בעלה: **אלו שזיין.** גבי שיטוף מצוי קמיירי שמוכה משלו לכל בני מצוי: **על ידי זנו וצמו הגדולים.** שכבר ילאו מרשותו אכל לא על ידי זנו וצמו הקטנים שידן כידו וכן לא על ידי אשתו. אלמא לר"מ אפילו על ידי שיטוף יד אשה כיד בעלה **דמיא:** **אלא אמר רב אשי מחטניין.** דלעיל דקאמר דיכול לזכות לכל בני מצוי על ידי אשתו: **כשים לה חצר בצאומי מצוי.** לאותה אשה שאין חלרה זקוקה לבעלה דמגו דזכיא לנפשה לההוא חצר וזכיא נמי לאתריני את השיטוף: **ב'רתג'י'** ונדר אלמנה וגרושה **כילד.** בנאיה ענין אמר קרא שנדר אלמנה וגרושה יקום עליה (ה) **: אמרה** הריני נוירה **לאחר שלשים יום.** ובשעה שנדרה היתה אלמנה או גרושה: **אע"פ שנים בחד ל' יום.** קודם שיחול הנדר עליה ואיכא למימר הואיל ולא חל הנדר עליה יפר לה בעל אפי' הכי אין יכול להפר דבתר אמירה אזלינן והוי להו קודמין ואין הבצל מפר בקדומין: נדרה

עליה (ה) **: אמרה** הריני נוירה **לאחר שלשים יום.** ובשעה שנדרה היתה אלמנה או גרושה: **אע"פ שנים בחד ל' יום.** קודם שיחול הנדר עליה ואיכא למימר הואיל ולא חל הנדר עליה יפר לה בעל אפי' הכי אין יכול להפר דבתר אמירה אזלינן והוי להו קודמין ואין הבצל מפר בקדומין: נדרה
כמאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין דיד עדנ כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין:
כמאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין דיד עדנ כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין:
כמאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין דיד עדנ כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין:
כמאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין דיד עדנ כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין:

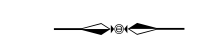
מסורת הש"ס

(א) וקדושין כג:.(
ב) עירובין עג: עט: גיטין כד:.(
ג) ןב"מ טז:.(
ד) ש"ך לע"א, (ה) סי' פ"ז מהלכות נדרים הלכה י"ז, (ז) ש"ך לעמ' דבא,.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ונדר וכו' יקום עליה דכיון דאין זה בעל מי יפר לה אלא דאמרה הריני מורה ככ"ל ודכ"א:.

מוסף רש"י

כיצד משתתפין במבוי. לשינו כל החלרות מוציאין לתוכו ויטלטלו בסוין (גיטין טז). מניח. משלו חס ילא (נדרובין עט.). את החבית. שהיין בתוכה לשיטוף. דקמס שיטוף בין ילא (נדרובין טט.). ומזכה להן על ידי כו'. ואומר להן קבלו חבית זו וחוץ בה לנשס כל בני מצוי (נדרובין עט.).

פירוש הרא"ש

כמאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין (דף גג:) גבי עצד כנעני דיד עצד כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין:
כמאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין דיד עדנ כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין:
כמאן אולא חך שמעתא דרב כר"ב. דלמנר פרק קמא דקידושין דיד עדנ כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי ןויראל' דרבי נמי אמר גבי משה ומתני' ר"מ דקמס משע"ר"מ: ורמינורו ביצד משתתפין במבוי. פירות שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במוכו להוציא ולהכניס במוכו: בניה חבית של יין. ומנזה להס על ידי אשתו והיו כאליו הכא דיידי ואין אוסרין ו'ה על זה: ואי אמריה ד'אשה כיד בעלה ב'. אלא שמע מינה דר' מאיר לא אמר אלא בעצד אכל לא נאשה וקסה לנכ: כיון דלכות אהריהם כיד בעלה וביא: כיון דבעל עלמנ מנזה בזה ומסתלק עלמנ מחלקי ןוירא' כדלמנ'י נמתנת הבצל שאין הבצל אוכל פירות אית'ביד'בינא'רב אשי. אמתינ' דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין: כלומר שמוכין על וביייתא דאכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזה לאתריס דלא הוי כאליו הבצל טמן לעמזה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקרא כילד אמרין פטייה שאמרה: אינו יכול להפ. דלמריין דלזלינן תנר שעת נדרה וא' היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקדומין: